

LUNDS UNIVERSITET

Personal

Personalkonsult Per-Evert Persson

Resor i tjänsten

1 INLEDNING

Vid tjänsteresa och förrättning har tjänstemannen rätt till resekostnadsersättning och traktamente. Detta är en av de grundläggande bestämmelserna i ALFA (Allmänt löne- och förmånsavtal), 3 kap 1-6 §§ och Utlandsreseavtalet (2004-11-15).

Tjänsteställe är den plats där en arbetstagare fullgör huvuddelen av sitt arbete. Om detta sker under förflyttning eller på arbetsplatser som hela tiden växlar, anses som tjänsteställe i regel den plats där arbetstagaren fullgör en del av sitt arbete, såsom att hämta och lämna arbetsmaterial eller utföra förberedande och avslutande arbetsuppgifter. Om arbete på varje arbetsplats pågår begränsad tid enligt de villkor som gäller för vissa arbetstagare inom byggnads- och anläggningsbranschen eller därmed jämförliga branscher skall den skattskyldiges bostad anses som tjänsteställe.

Inrikes förrättning är tjänstgöring som en tjänsteman – utan att få annan anställning – fullgör på annat ställe i Sverige än tjänstestället. En förrättning kan endast göras i den egna tjänsten. Om en tjänsteman förenar en anställning tills vidare med en tidsbegränsad anställning på annan ort eller under viss tid nödgas ha dubbel bosättning vid tillträde av en annan tjänst är det sålunda i avtalets och inkomstskattelagens mening inte fråga om förrättning.

Utrikes förrättning är tjänstgöring eller uppdrag som fullgörs utom Sverige på någon annan ort än den vanliga verksamhetsorten eller stationeringsorten utomlands.

Tjänsteresa är en resa som föranleds av en förrättning i Sverige eller som är direkt föranledd av en utrikes förrättning eller som den som är stationerad i utlandet företar till eller från Sverige för statens räkning. Med tjänsteresa avses inte bara resa mellan tjänstestället eller bostaden och förrättningsstället eller den tillfälliga

bostaden utan även resa som en tjänsteman måste göra för att få nattlogi eller för att äta.

Till kategorin tjänsteresor räknas även resor som företas för att fullgöra visst *uppdrag*. Här avses resor som görs av opponenter, av sakkunniga, av ledamöter i styrelser och nämnder. Hit räknas även resor som görs av tillfälligt anlitade gästföreläsare.

Resor som görs av **försökspersoner** eller av arbetsökande som kallas till **anställningsintervju** är däremot inte tjänsteresor. Men kostnadsersättning för resa till eller från anställningsintervju är skattefri, såvida ersättningen inte överstiger de faktiska resekostnaderna. Vid körning med egen bil får ersättningen inte överstiga det skattefria beloppet. Övriga ersättningar vid anställningsintervju är som tidigare skattepliktiga.

2 INRIKES TJÄNSTERESA

Vid inrikes tjänsteresa har tjänstemannen, enligt ALFA och det lokala reseavtalet, rätt till *traktamente* (med det menar vi både den skattefria ersättningen och lönetilläget som är skattepliktigt), ersättning för *logikostnad* och *resekostnadsersättning*.

Traktamente utbetalas dock endast om förrättningen äger rum utanför **den vanliga verksamhetsorten**.

”Med vanlig verksamhetsort avses ett område inom 50 kilometer från den skattskyldiges tjänsteställe. Som vanlig verksamhetsort behandlas också ett område inom 50 kilometer från den skattskyldiges bostad.” (Inkomstskattelagen, 12 kap, 7 §).

Exempel:

En tjänsteman vid rektorsämbetet, Lunds universitet (tjänsteställe) och bosatt i Lund företar en tjänsteresa till Helsingborg (förrättningsställe) som varar mer än 6 timmar. Eftersom Helsingborg ligger utanför den vanliga verksamhetsorten får resenären traktamente enligt avtal.

Men är resenären i stället bosatt i Helsingborg får hon/han inte något traktamente. Det räcker nämligen inte med att färdvägen mellan tjänstestället och förrättningsstället uppgår till mer än 50 kilometer utan även färdvägen mellan bostaden och förrättningsstället skall vara längre än 50 kilometer.

En motsvarande tjänsteresa till Malmö (förrättningsställe), som ligger inom den vanliga verksamhetsorten, ger inte heller något traktamente.

En tjänsteresa anses bruten endast av uppehåll som beror på att arbetet förläggs till annan ort under minst fyra veckor.

Resekostnadsersättningen och traktamentet beräknas med hänsyn till det faktiska färdstället och den faktiska bortovaron från tjänstestället eller bostaden eller annan plats där en tjänsteresa börjar och slutar. Förmånerna får dock inte beräknas för längre färdväg eller bortovaro än som föranleds av förrättningen.

2.1 Resekostnad

Då arbetsgivaren bedömer att egen bil är lämpligaste färdmedel vid tjänsteresa utbetalas 30,50 kr/mil, varav 18,50 kr är skattefria. I ersättningen ingår övriga resekostnader såsom kostnader för medpassagerare, bagage och tung last

Styrka kostnader för parkering i tjänsten (även parkeringsavgifter som erlagts i myntautomat utan kvitto godtas) och för släpvagn ersätts med faktiskt belopp.

I övriga fall då egen bil används utbetalas 18,50 kr/mil.

Vid tjänsteresa med annat färdmedel än egen bil utbetalas resekostnadsersättning (inkl ersättning för bagagetransport) motsvarande gjorda utlägg (styrkes genom verifikationer i original. Färdbiljetter för resor i lokaltrafik behöver dock inte ges in).

En förutsättning för att resekostnadsersättning ska utbetalas är att resan har beordrats eller godkänts i efterhand.

Bestämmelserna om resekostnadsersättning gäller för alla tjänsteresor.

2.2 Logikostnad

Vid flerdygnsförrättning utanför den vanliga verksamhetsorten utbetalas ersättning för den faktiska logikostna-

den (styrkes genom verifikationer i original). Denna ersättning är skattefri. Efter 30:e dygnet betalas dock logikostnad endast om resenären på grund av särskilda skäl måste hyra nattlogi till en kostnad som inte täcks av **nattraktamente** (se nästa stycke).

Resenären har rätt att i stället välja nattraktamente (ex om logikostnaden inte kan styrkas). Beloppet är 410 kr per natt, varav 110 kr är skattefritt, och utbetalas för högst 10 nätter per förrättningsstillfälle. Fr o m 11:e natten är ersättningen 110 kr per natt (skattefritt).

Betalas logikostnad för övernattnings inom den vanliga verksamhetsorten är hela beloppet skattepliktigt. Undantag görs emellertid om arbetsgivaren anser att en viss förrättning skall medföra övernattnings inom verksamhetsorten. I så fall måste arbetsgivaren erbjuda tjänstemannen logi så att denne inte drabbas av någon kostnad härför. Kostnaden för login skall bokföras som om arbetsgivaren själv betalat räkningen och skall således inte tas upp på tjänstemannens reseräkning.

2.3 Traktamente

Vid förrättning utanför den vanliga verksamhetsorten utbetalas traktamente antingen för endagsförrättning eller, om förrättningen medför *övernattnings* utom bostaden, för flerdygnsförrättning.

2.3.1 Endagsförrättning

Vid endagsförrättning utbetalas traktamente med följande belopp:

Om en tjänsteresa varar mer än 12 timmar	190 kr
Om den varar mer än 6 timmar	90 kr

För tjänsteresor som varar i högst 6 timmar utbetalas ingen ersättning. Traktamentet är ett skattepliktigt lönetillägg. Avdrag medges ej.

2.3.2 Flerdygnsförrättning

Vid flerdygnsförrättning utbetalas traktamente med följande belopp (varav skattefritt avdrag inom parentes):

Avresedag (avresa före kl 12)	365 (220) kr
Avresedag (avresa kl 12 eller senare)	180 (110) kr
Hel dag (dag 1 - 15)	365 (220) kr
Hel dag (dag 16 - 90)	260 (220) kr
Hel dag (fr o m dag 91)	245 (154) kr
Hemkomstdag (efter kl 19)	365 (220) kr
Hemkomstdag (kl 19 eller tidigare)	180 (110) kr

2.3.3 Måltidsavdrag, kostförmån

Traktamentet reduceras med följande avdrag för måltider som tillhandahållits utan kostnad för resenären:

	Skattefri del	Skattepliktig del
Frukost	20%	20%
Lunch	35%	35%
Middag	35%	35%
Alla måltider	90%	100%

Avdrag på traktamentet skall dock inte göras för fri kost på allmänna transportmedel.

Måltid som tillhandahållits utan kostnad för resenären är dessutom normalt (se nedan) en skattepliktig kostförmån *med undantag för fri kost på allmänna transportmedel och fri frukost på hotell om kosten obligatoriskt ingår i priset för resan eller rummet.*

För 2012 har riksskatteverket fastställt följande förhållande:

Frukost	40 kr
Lunch eller middag	80 kr
Helt fri kost (minst tre måltider)	200 kr

Fri kost är skattepliktig förmån oavsett om den tillhandahålls fortlöpande eller endast vid särskilda tillfällen såsom under tjänsteresa/förrättning, tjänstgöring på annan ort, kurser, kongresser, konferenser, studieresor o.d. Samtidigt som måltidsavdrag görs skall följaktligen kostförmån noteras.

Fri måltid i samband med representation är dock inte skattepliktig. I dessa fall görs måltidsavdrag men kostförmån skall ~~inte~~ noteras.

2.4 Tjänsteresetillägg

Utbetalas ej för inrikes tjänsteresa.

3 UTRIKES TJÄNSTERESA

Vid utrikes tjänsteresa utbetalas ersättning och traktamente m m enligt bestämmelserna i Utlandsreseavtalet.

En institution får föreskriva eller för särskilda fall besluta att ersättning inte skall betalas eller betalas med lägre belopp än som följer av avtalet, om det finns skäl för det. Sådana beslut får bara tillämpas för tiden efter det att föreskrifterna meddelats eller resenären fått del av beslutet om det inte finns särskilda skäl för något annat.

” - - - Självfallet bör myndigheterna se till att tjänstere-
sorna och förrättningarna planlägges noggrant, så att tjänste-
utgifter och merkostnader blir så låga som möjligt. En af-
färsmässig uppbildning av resebyråer m m skall efter-
strävas. Biljetter bör köpas på sådant sätt att myndigheten
betalar endast för de resevillkor och den service som tjänste-
resan kräver. Möjligheten att köpa rabatterade biljetter och
att samordna flera tjänsteresor skall beaktas.

Fribiljetter eller motsvarande som kan utfalla vid en
tjänsteresa är myndighetens egendom och får endast använd-
as vid andra tjänsteresor. - - -”

(Statsrådets kommentar till utlandsreseförordningen)

Ersättning för resekostnader och traktamente beräk-
nas med hänsyn till det faktiska färdstället och den faktis-
ka bortovaron från tjänstestället eller bostaden eller nå-
gon annan plats där en tjänsteresa påbörjas eller avslutas.

Förmånerna får inte beräknas för längre färdväg eller
bortovaro än som föranleds av förrättningen, om det inte
finns särskilda skäl för något annat.

Med särskilda skäl avses bl a att en resenär på grund
av naturhinder, styrkt sjukdom eller av någon annan
giltig anledning tvingas avbryta en utrikes tjänsteresa eller
förrättning och vistas på en annan plats än den vanliga
verksamhetsorten. I sådana fall får resenären under vistel-
sen där traktamente och ersättning för logikostnader.

Andra exempel på särskilda skäl kan vara att institu-
tionen får medge att ett skäligen uppehåll för vila får räk-
nas in i restiden om en särskilt tröttande resa motiverar
detta. En resenär kan också få tillstånd att anlända till
förrättningsorten något dygn före förrättningens början
om det behövs extra vila på grund av tidsomställning.

3.1 Resekostnad

Ersättning för resekostnader betalas för utlägg för resa
på det sätt som har bestämts när resan beordrades eller
har godkänts i efterhand.

Ersättning för resa med första klass flyg bör medges
bara om institutionen efter prövning i varje särskilt fall
anser att det finns *synnerliga* skäl för sådan resa.

Som exempel på synnerliga skäl att medge en resa
med första klass flyg kan nämnas att resan med hänsyn
till lokala förhållanden, bl a risk för överbokning, till en
del måste företas i första klass för att förrättningen skall
kunna genomföras inom given tidsram.

Inget hindrar att institutionen beslutar att ett resenär
får utnyttja en reseform som kostar mindre än en flygbil-
jett i s k business class eller motsvarande men som förut-
sätter bortovaro under en viss minimitid. Bortovaron bör
dock inte överstiga antalet förrättnings- och resdagar med
mer än högst två dagar. Som en allmän förutsättning bör

gälla att de sammanlagda kostnaderna för resan och förrättningen blir lägre än om resenären hade rest i business class eller motsvarande.

Vid resor i tjänsten med egen bil betalas ersättning med högst det belopp som gäller vid *inrikes tjänsteresa*.

Ersättning för resor inom förrättningsorten till och från platsen för förrättningen eller sådana resor i övrigt som står i direkt samband med förrättningen betalas enligt institutionens bestämmande. Hänsyn bör därvid tas till lokala kommunikationsförhållanden.

Ersättning betalas för transport och tillfällig förvaring av resgods. Ersättning betalas också för andra nödvändiga utgifter som för resgods försäkring, visering och kursförlust. Utgifterna skall vara styrkta.

3.2 Logikostnad

Ersättning för logikostnader betalas för utgifter för hotellrum, i den utsträckning institutionen finner kostnaden skäligen. Serviceavgifter som inte har räknats in i hotellräkningen ersätts med skäligt belopp.

Betalas logikostnad för övernattningsorten *inom* den vanliga verksamhetsorten är hela beloppet skattepliktigt. Undantag görs emellertid om arbetsgivaren anser att en viss förrättning skall medföra övernattningsorten *inom* verksamhetsorten. I så fall måste arbetsgivaren erbjuda tjänstemannen logi så att denne inte drabbas av någon kostnad härför. Kostnaden för logi skall bokföras som om arbetsgivaren själv betalat räkningen och skall således inte tas upp på tjänstemannens reseräkning.

Om en resenär delar hotellrum med någon person som inte har rätt till ersättning för logikostnader, skall kostnaden för resenären anses utgöra 75% av priset för ett dubbelrum.

Om en resenär, i stället för att bo på hotell, hyr en annan bostad får han ersättning för styrkta kostnader, dock högst med belopp motsvarande normal hotellrums-kostnad på orten för en person.

Den som inte har haft några utgifter eller inte styrker logikostnader, får ersättning (**natttraktamente**) för hel natt med 50% av det traktamente för dag som gäller för den plats där övernattningsorten sker. Sådan ersättning betalas inte när resenären tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fritt logi tillhandahållits av värdlandet, av en myndighet eller av ett trafikföretag eller motsvarande.

3.3 Traktamente

Vid förrättning utanför eller inom den vanliga verksamhetsorten utbetalas traktamente antingen för endagsförrättning eller, om förrättningen medför **övernattningsorten** utom bostaden, för flerdygnsförrättning.

Observera att p g a bestämmelserna om den vanliga verksamhetsorten i utlandsreseavtalet blir traktamentsbelopp som betalas ut vid exempelvis flerdygnsförrättning i Köpenhamn helt skattepliktiga.

3.3.1 Endagsförrättning

Inom den vanliga verksamhetsorten

Vid endagsförrättning utomlands inom den vanliga verksamhetsorten utbetalas efter beslut av institution/-motsv lönetillägg enligt följande (ersättningen är skattepliktig):

Om en tjänsteresa varar mer än 12 timmar	190 kr
Om den varar mer än 6 timmar	90 kr

Utanför den vanliga verksamhetsorten

Vid endagsförrättning utomlands utanför den vanliga verksamhetsorten utbetalas efter beslut av institution/-motsv lönetillägg med högst det normalbelopp som Riksskatteverket rekommenderar för kalenderåret för det land eller område där resenären vistas. Hela beloppet är skattepliktigt.

Vid tjänsteresa som påbörjas klockan 12.00 eller senare, eller avslutas före klockan 19.00, betalas dock högst halvt lönetillägg.

3.3.2 Flerdygnsförrättning

Inom den vanliga verksamhetsorten

Vid flerdygnsförrättning utomlands inom den vanliga verksamhetsorten utbetalas efter beslut av institution/-motsv lönetillägg med det normalbelopp som Riksskatteverket rekommenderar för kalenderåret för det land eller område där resenären vistas. Hela beloppet är skattepliktigt.

Om resenären avresedagen eller hemresedagen vistas största delen av tjänsteresetiden i Sverige, betalas dock lönetillägg för den dagen med belopp som gäller för inrikes tjänsteresa. Beräkning av tjänsteresetid görs enligt utlandreseavtalet 5 §.

Högst helt lönetillägg betalas för avresedagen om resan har påbörjats före klockan 12.00 och för hemresedagen om resan avslutats efter klockan 19.00. Om resan har påbörjats senare eller avslutats tidigare, betalas högst halvt lönetillägg.

Utanför den vanliga verksamhetsorten

Vid en utrikes förrättning och tjänsteresa som är förordnad med **övernattningsorten** utomlands utanför den vanliga verksamhetsorten, eller stationeringsorten utomlands, betalas traktamente för dag med det normalbelopp som Riksskatteverket rekommenderar för kalenderåret för det land eller område där resenären vistas, om inte lägre belopp har bestämts. Traktamentet är skattefritt

Pågår tjänsteresan mer än tre månader reduceras den skattefria delen av traktamentsbeloppet med ytterligare 30% efter de tre första månaderna.

Vistas resenären under samma dag i flera länder, betalas traktamente med beloppet för det land där resenären vistas den längsta tiden. Om resenären vistas största delen av tjänsteresetiden i Sverige, betalas traktamente för den dagen enligt avtalen för *inrikes tjänsteresa*.

Observera att det endast är den tid varunder tjänsteresan pågår (tjänsteresetiden) som skall jämföras när resenären under samma dag vistats i flera länder.

När det gäller att avgöra i vilket land som en resenär har uppehållit sig den längsta tiden (tjänsteresetid) av en och samma dag (06.00 - 24.00), skall tiden för färd med båt eller flygplan från hamnen eller flygplatsen i ett land till hamnen eller flygplatsen i ett annat land inte räknas in i vistelsen i något av länderna. Detsamma gäller i fråga om tid för mellanlandning för tankning eller liknande eller för byte till eller från inrikes flyg. Upphåll för övernattningsort under resan likställs med förrättning på övernattningsorten.

Helt traktamente betalas för avresedagen om resan har påbörjats före kl 12.00 och för hemresedagen om resan avslutats efter kl 19.00. Om resan har påbörjats senare eller avslutats tidigare, betalas halvt traktamente.

Exempel:

En tjänsteman vid Lunds universitet reser från tjänstestället dag 1 kl 13.30 för att åka på tjänsteresa till Paris. Planet till Paris avgår kl 15.00 från Sturup och landar i Paris kl 18.30. Han reser hem dag 2 med ett plan som avgår kl 17.30 och landar på Sturup kl 21.00. Resenären kommer hem till bostaden kl 22.30.

Avresedagen

	Sverige	Frankrike
<u>Tjänsteresetid</u>		

kl 13.30 - 15.00	1,5	
------------------	-----	--

kl 18.30 - 24.00		5,5
------------------	--	-----

Halvt franskt traktamente betalas eftersom resenären har vistats den längsta tjänsteresetiden av dagen i Frankrike och avresan inte skett före kl 12.00.

Hemresedagen

	Sverige	Frankrike
<u>Tjänsteresetid</u>		

kl 06.00 - 17.30		11,5
------------------	--	------

kl 21.00 - 22.30	1,5	
------------------	-----	--

Helt franskt traktamente betalas eftersom resenären har vistats den längsta tjänsteresetiden av dagen i Frankrike och hemresan avslutats efter kl 19.00.

Vid en resa mellan orter som inte har samma tid beräknas vistelsetiden med utgångspunkt i den **lokala** tiden för respektive ort.

För den som är stationerad utomlands skall traktamentet minskas med 20% vid tjänsteresa eller förrättning inom det egna stationeringslandet.

3.3.3 Måltidsavdrag, kostförmån

Om måltider ingår i biljettpriset för resan eller i rumspriset vid hotellvistelse eller om resenären annars på grund av tjänsten har tillhandahållits någon måltid, skall traktamentet (både den skattefria delen och den skattepliktiga) för den dagen minskas med:

Frukost	15%	(20% inom den vanliga verksamhetsorten)
Lunch	35%	
Middag	35%	
Alla måltider	85%	

Avdrag görs dock aldrig för måltid som tillhandahållits på allmänna transportmedel, om måltiden obligatoriskt ingår i priset för resan. Avdrag görs inte heller för annan måltid, om resenären av särskilda skäl inte kunnat åtnjuta måltiden.

Måltid som tillhandahållits utan kostnad för resenären är dessutom normalt en skattepliktig kostförmån *med undantag för fri kost på allmänna transportmedel och fri frukost på hotell om kosten obligatoriskt ingår i priset för resan eller rummet.*

För 2012 har riksskatteverket fastställt följande förmanvärdar:

Frukost	40 kr
Lunch eller middag	80 kr
Helt fri kost (minst tre måltider)	200 kr

Fri kost är skattepliktig förmån oavsett om den tillhandahålles fortlöpande eller endast vid särskilda tillfällen såsom under tjänsteresa/förrättning, tjänstgöring på annan ort, kurser, kongresser, konferenser, studieresor o d. Fri måltid i samband med representation är dock inte skattepliktig.

3.4 Tjänsteresetillägg

Utbetalas ej för utrikes tjänsteresa.

Bilaga

ERSÄTTNING TILL UTLÄNDSKA GÄSTLÄRARE/FORSKARE

Vistelsetid kortare än 6 månader

Kostnadsersättning för resa till och från Sverige samt för logi i Sverige är skattefri för utländsk gästföreläsare och gästforskare som vistas här kortare tid än 6 månader. Förlängs vistelsen till sex månader eller längre blir däremot dessa ersättningar skattepliktiga!

Dagersättning i form av "traktamente" eller motsvarande betraktas av skattemyndigheterna som lön och är därmed skattepliktig (skatten betalas i Sverige såvida det inte föreligger ett sk dubbelbeskattningsavtal som säger annorlunda).

Gästföreläsaren/forskaren har samma rätt till ersättningar och avdrag vid tjänsteresa (dvs resa mellan tjänstestället vid Lunds universitet och förrättningsstället) som övriga anställda (se avsnitten om inrikes och utrikes tjänsteresa ovan).

Vistelsetid 6 månader eller längre

För utländsk gästforskare som vistas här 6 månader eller längre är kostnadsersättning för resa till och från Sverige samt för logi (även bostadsbidrag) i Sverige skattebelagd. Detta gäller med undantag för särskilt kvalificerade gästforskare som av forskarskattenämnden beviljats skattefrihet för dessa förmåner.

Utländsk gästforskare som vistas här 6 månader eller längre betraktas som bosatta i Sverige och jämföras i princip med svenska medborgare ur skattesynpunkt. Reglerna om inrikes och utrikes tjänsteresa tillämpas följaktligen i sin helhet.